

El conte del caganer

Text: Mireia Vidal

Il·lustracions: Guillem Escriche

El dia que a l'escola del Pep la mestra repartia els personatges de l'obra de Nadal, ell sempre es posava nerviós. Cada any esperava que li toqués fer de Sant Josep, però sabia que ho acabarien fent el Carles o el Pere, que eren els més alts i forts de la classe. També li hauria agradat fer de llenyataire, perquè et deixaven dur una destrat antiga, i no li hauria importat gens fer de rei, tot i que els que ho havien fet anys anteriors deien que amb la capa es passava molta calor. El cas és que quan va arribar el moment d'anunciar el seu personatge, el Pep va tancar els ulls ben fort confiant que com a mínim li toqués fer de pescador.

—Pep, tu faràs de caganer.—Va dir la mestra.

I, com si no hagués passat res, la dona va continuar regalant pagesos, afiladors, rentadores i pastorets, mentre al Pep se li ensorrava el món.

Com? Ho havia sentit bé? Caganer???? Però si aquell era el pitjor personatge de tots! A ningú li agradava passar-se tota la funció amagat darrera un matoll fent veure que anava amb el cul enlaire. El Pep no es podia creure el que acabava de sentir, però tampoc tenia cap intenció de ser la riota de tothom, així que va fer l'única cosa que se li va ocórrer per solucionar la situació. Va esperar que acabés la classe i va plantar-se davant la mestra.

—Vull que s'elimini la figura del caganer de la funció de Nadal. —Va dir el Pep seriós.—A ningú li agrada fer-la i, a més, quin sentit té aquesta figura en un pessebre? No serveix de res.

—Que no serveix de res? —Va fer la mestra sorpresa. —Poc en saps tu de la importància del caganer!

—Importància? Quina importància pot tenir algú que fa de ventre, mentre la resta d'habitants del poble porten els seus millors presents al nen Jesús?

—Això és el que penses?—Va mirar-lo entristida la dona.

—Això és el que pensa tothom—Va protestar el Pep.

—Molt bé—Va fer la mestra tot arrufant el nas. —Si és així, deixaré que triïs el personatge que vulguis. Però abans, hauràs d'esbrinar què significa realment el caganer.

I aviat que acabaria, va pensar el Pep. D'importància en trobaria poca, així que va decidir posar-se a la feina per tal d'enllestir-la aviat i triar el seu nou personatge. Aquest any faria de Sant Josep.

Aquella tarda el Pep va anar a casa l'avi en sortir de l'escola. L'avi feia uns pessebres preciosos, d'aquells amb molta molsa, un munt de llumetes i cases de poble on es veien petits focs encesos sobre els que hi penjaven cassoles que treien fum.

—Caram Pep, si que véns aviat!—Va dir l'avi que no l'esperava fins diumenge. —Si vols pots ajudar-me a acabar el pessebre.

Al Pep li agradava molt ajudar l'avi a muntar-lo, però el que no entenia era per què l'home deixava sempre la figura del caganer per col·locar-la al final.

—Potser no cal que la posem. —Va dir el Pep.

—No posar el caganer?—Va exclamar l'avi sorprès.—I quin sentit tindria un pessebre sense caganer?

Però el Pep ja n'estava ben fart que tothom fes veure que aquella ridícula figura era tan important. Un gest de mal humor li va enfosquir el rostre, i l'avi se'n va adonar.

—Saps qui me'l va regalar aquest caganer?—Va dir l'home tot acariciant la petita figura de fang una mica despintada.—Me la va donar el meu pare. I a ell li va entregar abans el seu. Porta molts anys en aquesta família, i saps per què?, perquè el caganer ens simbolitza a nosaltres.

—Nosaltres som el caganer?—Va preguntar encuriós el Pep.

—Exacte. Tots som caganers. Que potser no t'has sentit mai una figura petita i insignificant sense gaire valor?

El cert és que el Pep més d'una vegada s'havia sentit així, però l'avi li va explicar que precisament aquells que pensen que no tenen res, poden oferir allò que són.

—No t'entenc avi. —Va rondinar el Pep que s'atabalava cada cop que l'home deixava anar alguna de les seves frases de vell.

—Doncs ho explicarem a poc a poc. —Va fer l'avi pacient.—Oi que totes les figures del pessebre porten un present al nen Jesús? Ous, gallines, fusta, o pa? Són coses que de ben segur li faran servei, però aviat s'acabaran.

— Però el caganer no els porta res. Només fa caca.

—I per què serveixen els fems? —Va preguntar l'avi— Recordes la pudor que fan a vegades els camps? Es perquè hi aboquen fems que abonen la terra.

Tot d'una el Pep va recordar com la mestra els havia explicat que els excrements s'utilitzaven com a fertilitzants que enriqueixen la terra i feien créixer els horts.

—El caganer està adobant el camp perquè tinguin una bona collita!—Va cridar el Pep.

—Exacte. Quan s'acabin tots els regals de la gent del poble, creixeran les fruites i verdures que seguiran alimentant al nen Jesús.—Va explicar l'avi.

—I tots som caganers?

—Malament aniríem si no ho fóssim. —Va somriure l'avi.—Anar de ventre és sinònim de salut. Vol dir que el teu organisme funciona bé i ja veus que també és sinònim de prosperitat. Una bona terra adobada és garantia de futur, i la tradició catalana diu que posar un caganer en un pessebre, porta bona sort.

Tot d'una el Pep va començar a mirar-se aquella petita figura amb barretina i el cul enlaire, com un personatge amable i proper. Potser no tenia ovelles ni gallines perquè era pobre, però també oferia el millor de si mateix.

De fet, una bona collita era potser el regal més generós, i cagar no era pas una vergonya sinó un honor. Si podem treure el que ens sobra, senyal que abans hem tingut alguna cosa per omplir el ventre. Ben menjats i ben cagats la vida sempre es veu millor, i com deia l'avi: caga el rei, caga el papa i de cagar ningú se n'escapa.

L'endemà, quan el Pep va arribar a l'escola va córrer a buscar la mestra. Tenia pressa per explicar-li tot el que havia après, i quan la dona li va preguntar quin personatge del pessebre volia fer, el Pep ho va tenir claríssim.

Potser sí que alguns personatges semblaven més vistosos i importants. Potser algunes figures eren santes i encisadores, però d'entre totes elles, n'hi havia una que era senzilla i humil, desvergonyida, un xic descarada però, per sobre de tot, molt semblant a tots nosaltres. El Pep va decidir que faria de caganer i, mentre es col·locava ajupit darrera un matoll de cartró, sentia que, de tots els presents que la resta de personatges portaven, el seu era sens dubte el més generós.

Fi

FAROS

*La guia de la salut i el
benestar per als teus fills*

Els contes de l'àvia és un recopilació de contes que l'Observatori de la Infància i l'Adolescència FAROS ofereix a la seva plataforma digital (<http://faros.hsjdbcn.org/>) per fomentar la lectura i difondre valors i hàbits saludables en la població infantil.

FAROS és un projecte impulsat per l'Hospital Sant Joan de Déu amb l'objectiu de promoure la salut infantil i difondre coneixements de qualitat i d'actualitat en aquest àmbit.

SJD

Sant Joan de Déu
Barcelona · Hospital